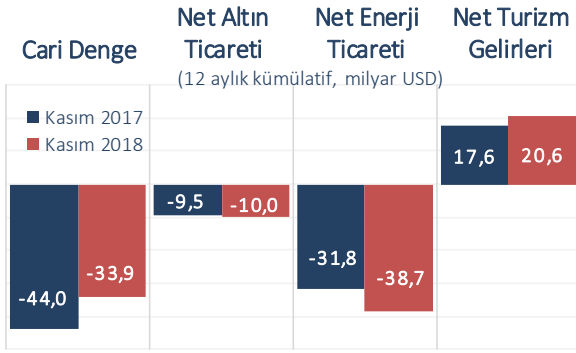

Cari fazla beklentilerle uyumlu gerçekleşti.

2017'nin Kasım ayında 4,5 milyar USD açık veren cari işlemler hesabı 2018'in aynı ayında beklentilere paralel 986 milyon USD fazla verdi. Böylece cari denge ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın etkisiyle üst üste dördüncü ayda da fazla vermiş oldu. Bu dönemde dış ticaret gerçekleştirmeleri ve seyahat gelirlerinin olumlu seyri cari denge üzerinde etkili oldu.

12 aylık kümülatif verilere göre de cari açık gerileme trendini sürdürerek 33,9 milyar USD ile Mart 2017'den bu yana en düşük seviyeye indi. Net enerji ticareti hariç tutulduğunda 12 aylık cari dengenin Kasım sonunda 4,7 milyar USD fazla verdiği görüldü.

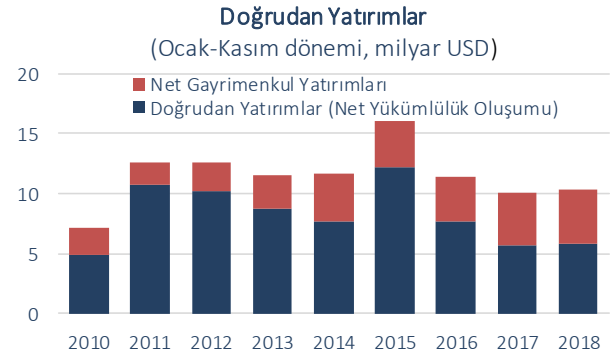
Dış ticaret dengesi fazla verdi.

Ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret dengesi Ekim ayının ardından Kasım'da da fazla verdi. Bu dönemde ithalattaki düşüşün etkisiyle dış ticaret fazlası 523 milyon USD oldu. Seyahat gelirlerinin cari denge üzerindeki olumlu etkisi dönemsel nedenlerle Kasım'da Ekim ayına göre bir miktar azalmasına karşın devam etti. Net seyahat gelirleri bu dönemde yıllık bazda %19,7 oranında artış kaydetti. Yılın ilk on bir ayında söz konusu kalem 2017'nin aynı dönemine kıyasla %17,5 artış kaydederek 19,8 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

Doğrudan yatırımlarda 1 milyar USD'lik net giriş kaydedildi.

Doğrudan yatırımlar Kasım ayında cari dengenin finansmanına 1 milyar USD'lik katkı sağladı. Bu tutarın 648 milyon USD'si net sermaye yatırımlarından, 333 milyon USD'si ise net gayrimenkul yatırımlarından kaynaklandı.

Ocak-Kasım döneminde ise gayrimenkul sektörüne yönelik yapılan doğrudan yatırımlar ön plana çıkıyor. Bu dönemde yurt dışı yerleşiklerin yurt içinde gerçekleştirdiği doğrudan yatırımların %43'ünü gayrimenkul yatırımları oluşturdu.

Portföy yatırımları...

Yıl genelinde olumsuz bir görünüm sunan portföy yatırımları kalemi kaydedilen net 1,7 milyar USD'lik sermaye girişi ile Ocak ayından bu yana en iyi performansını sergiledi. Bu gelişmede genel hükümetin yurt dışında gerçekleştirdiği 1,7 milyar USD'lik tahvil ihracı etkili oldu. Ayrıca, yurt dışı yerleşiklerin Kasım ayında hisse senedi ve devlet iç borçlanma senetleri piyasalarında sırasıyla 346 ve 482 milyon USD'lik net alım yaptığı görüldü.

Diğer yatırımlarda sınırlı sermaye çıkışı...

Kasım ayında diğer yatırımlar kaleminde 296 milyon USD ile sınırlı bir sermaye çıkışı kaydedildi. Bu dönemde yurt içi yerleşik bankaların yurt dışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıkları net olarak 2,7 milyar USD, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatı 678 milyon USD azaldı. Bankalar yurt dışından sağlanan kredilerde kısa ve uzun

Türkiye'ye Net Sermaye Girişleri

	12 aylık kümülatif veriler (milyon USD)		Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	Aralık 2017	Kasım 2018	Aralık 2017	Kasım 2018
Cari İşlemler Dengesi	-47.355	-33.932	-	-
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	39.148	14.543	100,0	100,0
-Doğrudan Yatırımlar	8.221	7.491	21,0	51,5
-Portföy Yatırımları	24.476	-922	62,5	-6,3
-Diğer Yatırımlar	5.878	-11.420	15,0	-78,5
-Net Hata ve Noksan	556	19.334	1,4	132,9
-Diğer	17	60	0,0	0,4
Rezervler⁽¹⁾	8.207	19.389	-	-

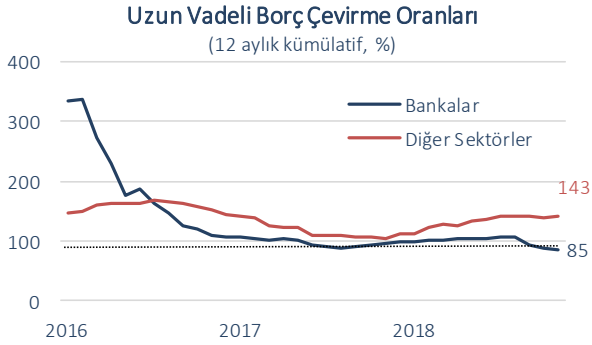
Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını gösterir.

Kaynak: TCMB, Datastream

vadede (net 2,2 milyar USD) geri ödeyici konumundayken, diğer sektörler yurt dışından net olarak 282 milyon USD'lik net kredi temin etti. Diğer yatırımlarda Ocak-Kasım döneminde ise 9,7 milyar USD'lik net çıkış gerçekleşti.

12 aylık kümülatif verilere göre Kasım ayında uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe kredi talebindeki yavaşlamanın sürmesinin etkisiyle %85 ile Mart 2010'dan bu yana en düşük seviyeye geriledi. Bankacılık dışı sektörlerde ise bu oran %143 düzeyinde gerçekleşti.

Resmi rezervler 4,4 milyar USD arttı.

Kasım ayında rezerv varlıklar 4,4 milyar USD artarken, net hata ve noksan kaleminde ise 994 milyon USD tutarında sermaye girişi kaydedildi. Ocak-Kasım döneminde söz konusu iki kalem cari açığın finansmanına 30,3 milyar USD'lik katkı sağlaması ile öne çıktı.

Beklentiler...

Ekonomik aktivitede yaşanan dengelenme süreci paralelinde cari denge Kasım ayında da fazla verdi. Ticaret Bakanlığı tarafından açıklanan öncü veriler ise Aralık ayında dört ayın ardından yeniden cari açık verildiğine işaret ediyor. Önümüzdeki dönemde yurt içi ekonomik aktivitenin seyri, petrol fiyatları ve başlıca ihraç pazarlarımızdaki talep koşulları cari dengenin seyrinde belirleyici olmaya devam edecek. 2018'de %3,3 civarında gerçekleştiğini tahmin ettiğimiz cari açık/GSYH oranının 2019 yılında %2-2,5 aralığında gerçekleşeceğini öngörüyoruz.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Kasım 2018	Ocak - Kasım 2017	Ocak - Kasım 2018	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	986	-39.608	-26.185	-33,9	-33.932
Dış Ticaret Dengesi	523	-51.411	-39.702	-22,8	-47.246
Hizmetler Dengesi	1.475	19.255	23.610	22,6	24.293
Seyahat (net)	1.219	16.875	19.836	17,5	20.616
Birincil Gelir Dengesi	-1.233	-9.899	-10.811	9,2	-11.964
İkincil Gelir Dengesi	221	2.447	718	-70,7	985
Sermaye Hesabı	-1	16	59	268,8	60
Finans Hesabı	1.979	-38.863	-6.619	-83,0	-14.538
Doğrudan Yatırımlar (net)	-1.001	-7.746	-7.016	-9,4	-7.491
Portföy Yatırımları (net)	-1.720	-23.966	1.432	-	922
Net Varlık Edinimi	738	-656	2.499	-	2.761
Net Yükümlülük Oluşumu	2.458	23.310	1.067	-95,4	1.839
Hisse Senetleri	346	3.050	-1.051	-	-909
Borç Senetleri	2.112	20.260	2.118	-89,5	2.748
Diğer Yatırımlar (net)	296	-7.580	9.718	-	11.420
Efektif ve Mevduatlar	-1.612	-2.411	2.576	-	6.843
Net Varlık Edinimi	-2.439	-145	10.777	-	14.503
Net Yükümlülük Oluşumu	-827	2.266	8.201	261,9	7.660
Merkez Bankası	-4	-245	4.835	-	4.825
Bankalar	-823	2.511	3.366	34,1	2.835
Yurt Dışı Bankalar	-678	-335	2.726	-	2.175
Yabancı Para	-1.715	-887	-1.977	122,9	-2.870
Türk Lirası	1.037	552	4.703	752,0	5.045
Yurt Dışı Kişiler	-145	2.846	640	-77,5	660
Krediler	1.942	-2.721	6.590	-	5.015
Net Varlık Edinimi	-50	444	-316	-	-171
Net Yükümlülük Oluşumu	-1.992	3.165	-6.906	-	-5.186
Bankacılık Sektörü	-2.149	371	-12.977	-	-11.236
Bankacılık Dışı Sektörler	282	3.557	6.862	92,9	7.445
Ticari Krediler	-33	-2.408	620	-	-472
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-1	-40	-68	70,0	34
Rezerv Varlıklar (net)	4.404	429	-10.753	-	-19.389
Net Hata ve Noksan	994	729	19.507	2.575,9	19.334

Kaynak: TCMB, Datastream

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem Bařekonomist izlem.erdem@isbank.com.tr	İlker řahin Uzman ilker.sahin@isbank.com.tr
Alper Gürler Birim Müdürü alper.gurler@isbank.com.tr	Gamze Can Uzman gamze.can@isbank.com.tr
H. Erhan Gül Müdür Yardımcısı erhan.gul@isbank.com.tr	Ayřim Kalkan Uzman Yardımcısı aysim.kalkan@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.